

Naturklagenævnet traf i en sag om registrering af overdrev på Jægerspris skydeterræn den 18. juni 2001 afgørelse om, at lovens tekst og bemærkninger var utilstrækkelige til at sikre beskyttelsen af de biologiske overdrev i det forudsatte omfang. Naturklagenævnet fastslog, at alene historiske overdrev og visse andre overdrev så som kystskrænter, klippeløkker m.fl. er omfattet af § 3. Herefter defineres ifølge Naturklagenævnet beskyttede overdrev som tilbageværende rester af de historiske overdrev, dvs. de arealer, der som »udmark« lå uden for vangene i landsbyfællesskabets tid, og som traditionelt blev brugt til græsning for husdyrene og eventuelt også høslet. Der er typisk tale om tørbundsarealer, der aldrig eller kun sjældent har været pløjet op. Derimod er overdrev, der ikke er historiske, kun i meget begrænset omfang omfattet af beskyttelsen, uanset om det opfylder de vegetations- og jordbundsmæssige kriterier.

Arealer, som på et tidspunkt har været intensivt dyrket, men siden opgivet som dyrkningsjord, og nu er domineret af overdrevsvegetation, vil efter Naturklagenævnets afgørelse næppe være omfattet af beskyttelsen, selv om arealerne ikke har været i omdrift i en længere årrække. Det samme gælder tidligere råstofgrave, hvor der har indfundet sig overdrevsvegetation.

Det vurderes, at Naturklagenævnets afgørelse indebærer, at det areal, som amterne har registreret som beskyttet overdrevsareal, og i perioden 1992-2001 har administreret efter lovens § 3 om beskyttelse af overdrev, reduceres med 60-70%.

Naturklagenævnet har ikke siden afgørelsen i juni 2001 truffet afgørelser, der i nævneværdigt omfang har bidraget til fortolkningen af det historiske overdrevsbegreb m.v., og der findes ikke historiske kort og data, som kan udgøre et fyldestgørende grundlag for at afgøre med rimelig sikkerhed, om et overdrev kan kategoriseres som historisk.

Der er endnu ikke gennemført en ny registrering af historiske overdrev i overensstemmelse med Naturklagenævnets afgørelse.

Efter habitatdirektivet er Danmark forpligtet til at beskytte en række naturtyper, som bør henregnes til naturtypen overdrev. Det drejer sig om otte naturtyper, hvoraf tre er overdrev på mere eller mindre kalkrig jordbund (naturtype 6120, 6210 og 6230), to er overdrevsvegetation på flyvesand (naturtype 2130 og 2330), to er på klippegrund (naturtype 8220 og 8230), og den sidste drejer sig om kystskrænter (naturtype 1230) Endvidere udskiller habitatdirektivet krat på overdrev som fire forskellige naturtyper, som også hører til overdrevsvegetationen (naturtype 2160, 2170 2250 og 5130). Det skønnes, at der er ca. 7.000 ha

overdrev i internationale naturbeskyttelsesområder. Der er i vidt omfang sammenfald mellem de overdrev, som Danmark er forpligtet til at beskytte i medfør af habitatdirektivet, og de biologiske overdrev.

Det foreslås, at den generelle beskyttelse af visse overdrev efter § 3 udvides til at omfatte alle biologiske overdrev (hvoraf historiske overdrev er en delmængde), der - i overensstemmelse med størrelsesgrænsen i § 3 - er større end 2.500 m². Beskyttelsen gælder også for overdrev på lokaliteter, der er fredskovspligtige.

Den grundlæggende forudsætning for, at et areal kan betegnes som et overdrev, er tørre jordbundsforhold og vegetationens sammensætning. De definitioner, der fremgår af 1992-lovens bemærkninger om biologiske, egnskarakteristiske og landskabelige forhold, skal fortsat lægges til grund ved afgrænsningen af beskyttede overdrev.

Den allerede gennemførte registrering af de beskyttede biologiske overdrev vil blive lagt til grund for administrationen af den foreslåede beskyttelse af alle biologiske overdrev, idet det dog præciseres, at intensiv opdyrkning skal være opgivet for mindst 30-50 år siden.

Med intensiv opdyrkning henvises til omlægning/oppløjning af det pågældende areal med flerårig dyrkning af afgrøde eller med intensiv anvendelse af hjælpestoffer som gødsning og pesticider og evt. kalkning. Der skelnes således mellem intensiv opdyrkning og ekstensiv drift af overdrev med græsning, høslet, evt. rydning af træ- og buskopvækst og ukrudt forstået som pletvise bevoksninger med vegetation, som ikke er egnet til græsning, f.eks. tidsler.

Med de 30-50 år præciseres det, at der skal gå en lang årrække, før et område har udviklet sig til et overdrev i lovens forstand. Om det kræver 30 eller 50 år, før der i det konkrete tilfælde er udviklet et overdrev, vil afhænge af de lokale forhold. Kriteriet skal anvendes i en sammenhæng med kriterierne om jordbund og vegetation. Der bliver således ikke automatisk tale om et overdrev i lovens forstand, blot fordi et areal ligger udrykket hen/afgræsses i 30-50 år.

Ved at indføre beskyttelsen af alle biologiske overdrev, vil disse som forudsat kunne vokse sig ind i og ud af beskyttelsen i lighed med de øvrige naturtyper og under hensynstagen til deres naturlige, økologiske udvikling. En sådan udvikling vil dog som anført ovenfor foregå over en længere årrække.

Den hidtidige administration af beskyttelsen af overdrev har kun i ringe omfang givet anledning til klagesager, fordi det har været muligt relativt entydigt at definere overdrevene, og fordi der normalt er tale